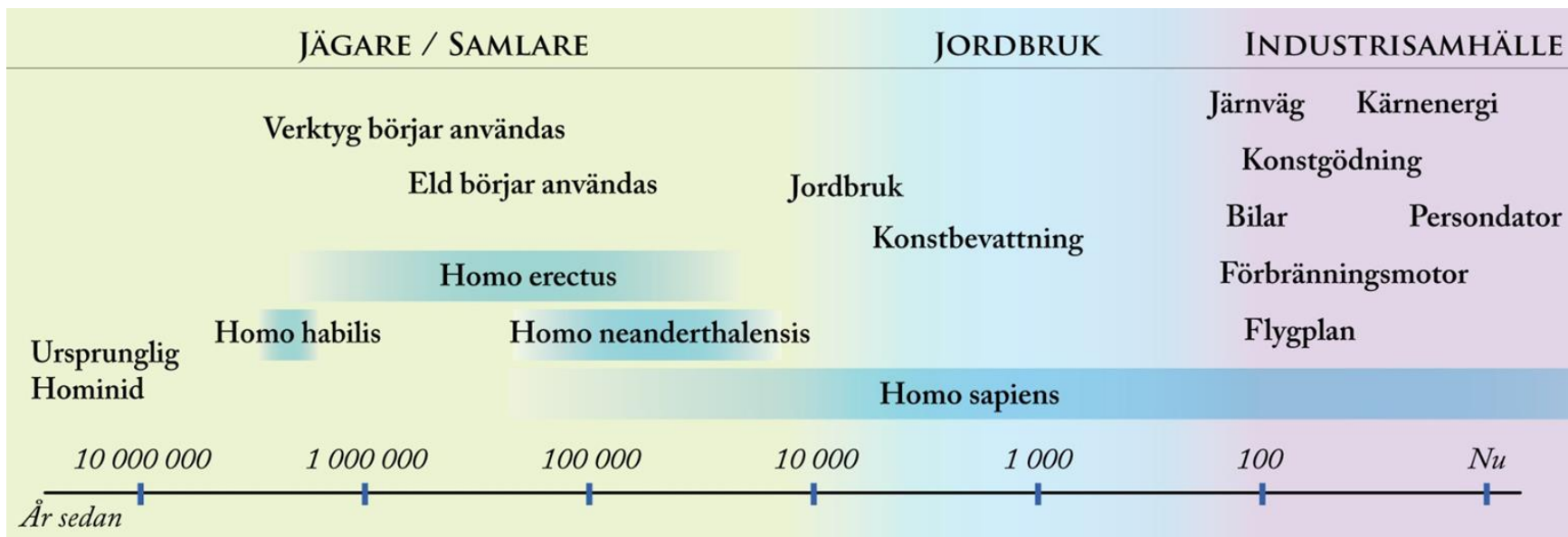

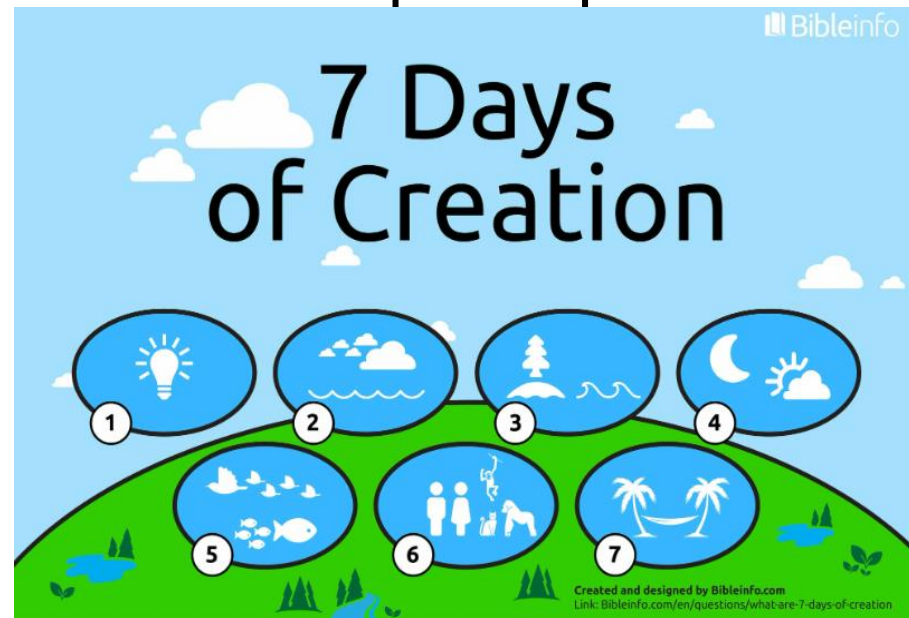
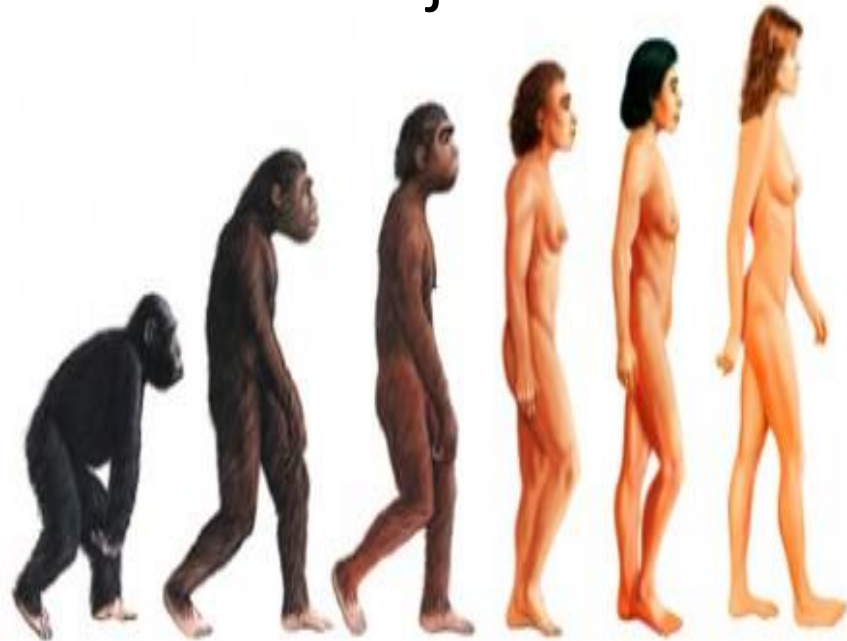
Att kunna:

- Vem var Lucy?
- Hur levde människan innan hon blev bofast?
- Varför växte högkulturer fram runt floder (vatten)?
- Vad är det som kännetecknar en högkultur?
- Hur var det nya samhället när människan blev bofast?
- Hur uppstod högkulturen Egypten?
- Vad är det som kännetecknar det forntida Egypten?
- Varför gick det forntida Egypten under?

Människans utveckling

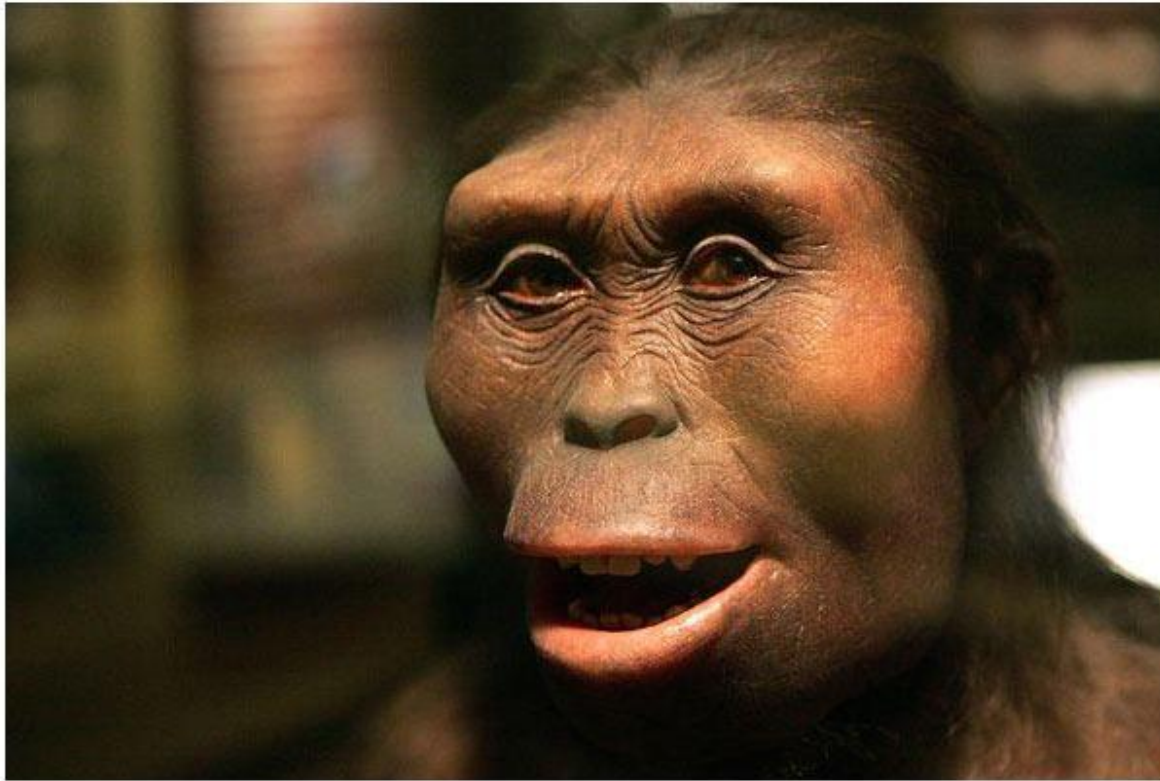
- Vad säger bilderna om människans skapelse och utveckling
- Vad skiljer mellan bilderna i hur de ser på skapelsen?

Vad vill bilden säga om människans utveckling?

- Vetenskapen och religioner ser olika på människans skapelse!
- Vetenskap= vi härstammar från aporna
- Religion = Gud skapade människan.

- Man tror att de första människorna kom för ca 4 miljoner år sedan.
- De kom från nordöstra Afrika (dagens Etiopien)
- Ardi & Lucy (3,2 miljoner år sedan)

Lucy ramlade ner från ett träd. Hur kan arkeologerna veta detta?

Varför satt hon i ett fruktträd dagarna i ända? Vad fick hon ut av det?

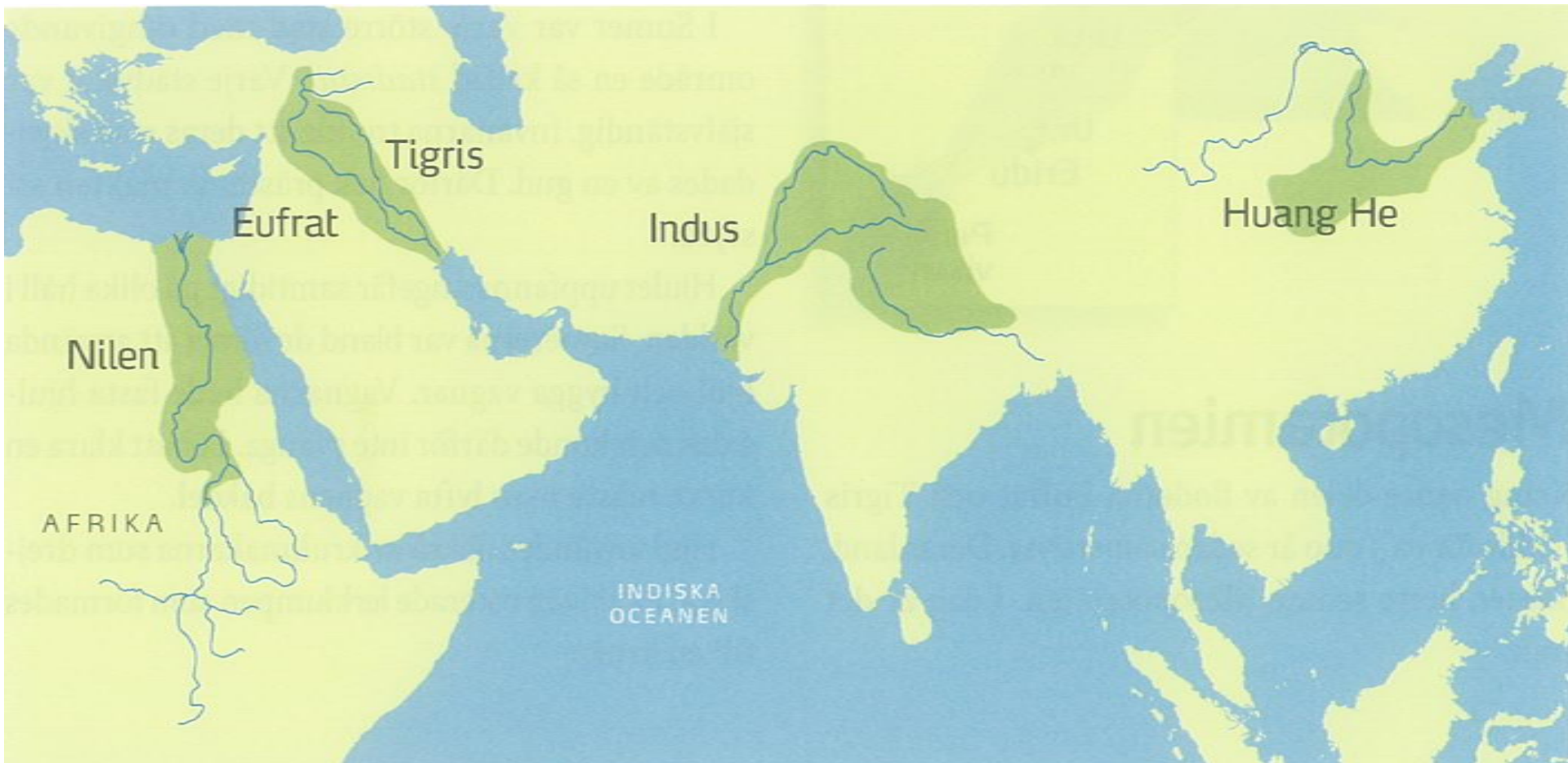
Innan högkulturerna (dvs för ca 10000 år sedan)

- Människan levde i stammar och livnärde sig på att vara jägare och samlare. Tiden kallas lite slarvigt för stenåldern.
- Man rörde sig över stora områden där födan fanns. De var så kallade nomader.
- Detta gjorde att människan spred sig över stora områden. Under denna tid kom människan till Europa, allra sist till Skandinavien.
- Världens befolkning var fortfarande mycket liten eftersom stammarna ej kunde bli för stora när de ständigt flyttade.

Diskutera i axelpar!

- Titta på bilderna, diskutera med din axelkamrat i två minuter:
- Varför uppstod de första högkulturerna vid floder tror ni?
- Tips: vad finns vid floder? vad kan människan använda floder till?

Flodkulturer - högkulturer

Vid Nilen

Vid Gula Floden (Huang He)

Varför uppstod de första Högkulturerna vid floder och vattendrag?

1. Det går att transportera varor/eller människor mellan platser vid floden, med hjälp av båtar. Högkulturer kan handla av varandra (byta varor)
2. Tillgång till färskvatten (söt) ger dricka.
3. Vattnet går att använda till odling. Marken är bra för odling då den har översvämmats vid floden och bildat bördig jord. (bördig=mycket näring att växa)
4. Fiska och därigenom få mat (föda)
5. Vid floderna finns djur och därför kan människan äta kött vid floderna.
6. Att människan kan tvätta sig där (hygien).
7. Bra klimat vid floden, svalka och vind.

Vad kännetecknar en högkultur?

- Klimatförändring (torka tex i Sahara) ledde till att folk flyttade närmare floder, där det fanns mat/vatten.
- Överproduktion av mat. Man odlar mer än vad som behövs så folk kan syssla med annat än jordbruk.
- En centralmakt (tex en farao eller kung) som bestämmer vad som ska produceras- vilka lagar som ska finnas- driver in skatter- skapar en arme. Samhällsklasser. Tex krigare-bönder
- En gemensam kultur och religion. Vi tror på samma sak!
- Ligger längre fram än andra vad gäller vetenskap så som teknik, konst, kultur.
- Framväxten av städer- inte bara nomadfolk (som flyttar omkring) eller byar.
- Skriftspråk som håller samman folket och tex förklarar vilka lagar som gäller.

Jordbruket, ca 8000 f.Kr

- I varma områden med god vattentillgång upptäckte en del stammar att man kunde odla och skörda olika sädeslag (t ex vete). Vad hade man vete till?
- Man ledde om vatten från floderna för att kunna bevattna sina odlingar i den starka solen.
- Detta inträffade ungefär samtidigt längs floderna Eufrat och Tigris (nuvarande Irak), Nilen (Egypten) och Indus (Pakistan, Indien).
- Detta ledde till att människorna blev jordbrukare och bofasta, man slutade med nomadlivet.
- Ungefär samtidigt började människan att använda boskapsdjur, för tex mjölk, ull.

Ett nytt slags samhälle

- För de första jordbrukarna blev livet annorlunda.
- Eftersom de kunde tillverka mycket mat kunde visa nu skaffa andra jobb, som krukmakare, skatteskrivare, soldat.
- Det blev skillnad mellan olika familjer beroende på hur stort jordbruk man hade.
- För första gången i historien fanns ett samhälle med rika och fattiga.
- I det nya samhället finns fler typer av arbete. (inte bara bönder)
- För att hålla ordning på allt inom ett rike var man tvungen att bestämma vem som ska göra vad.
- Det är nu de första skriftspråken uppträffas. Allra först var kilskriften (sumerer). Egyptens hieroglyfer kom senare.

Kännetecken för en Högkultur.

- Städer/hur människor bor
- Kunskap och lärande (specialisering)
- Kultur (tex konst, teater) och religion
- Vetenskap/teknik

Mat/resurser=
Överskott av mat=
Nya yrken!

Centralmakt(hur landet styrs,
olika grupper i samhället.

SAMARBETE

Bönder i byar samarbetar i jordbruket och gräver kanaler för bevattning.

Större skördar kan försörja fler.

Befolkningen ökar.

SPECIALISERING

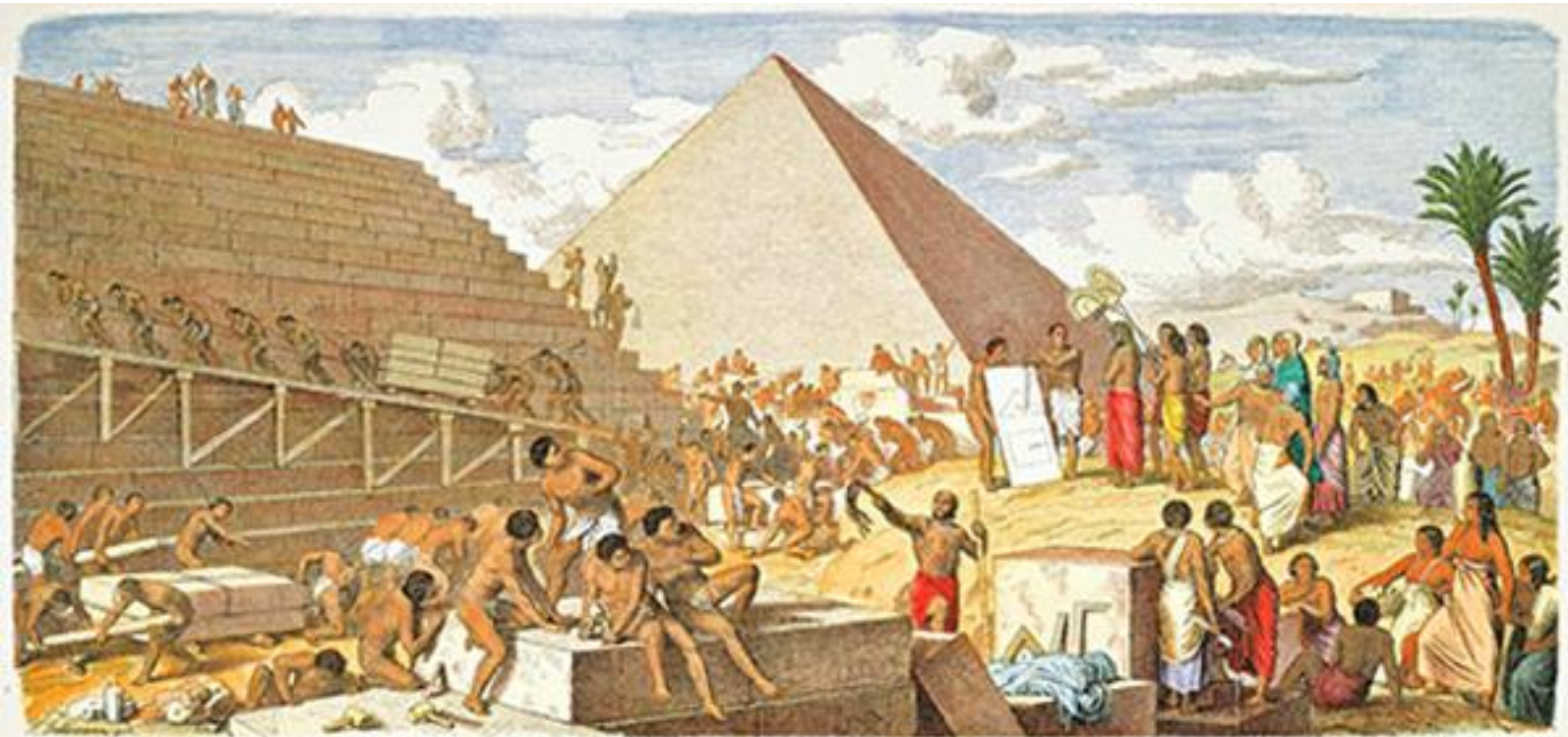
Fler kan specialisera sig på hantverk och handel.

Nya uppfinningar: skriftspråket, hjulet.

SAMHÄLLET FÖRÄNDRAS

En ny typ av samhälle växer fram med kung, skatt, försvar, lagar, tempel och präster.

Forntida Egypten: ca 3000f.kr-300f.kr.

- Egypten enas 3150 f.kr (Norra och Södra riket)
- Flodkultur kring Nilen uppstår tack vare klimatförändring.
- Nilen svämmar över kunde konstbevattna åkrar.
- Faraon bestämde allt. Ansågs vara en utvald Gud.
- Olika gudar för olika saker
- Osiris-Återfödelsens/fruktbarhetens gud, Ra-solguden, Ka-dödsguden Anubis-skyddade gravar och vägde människors liv.

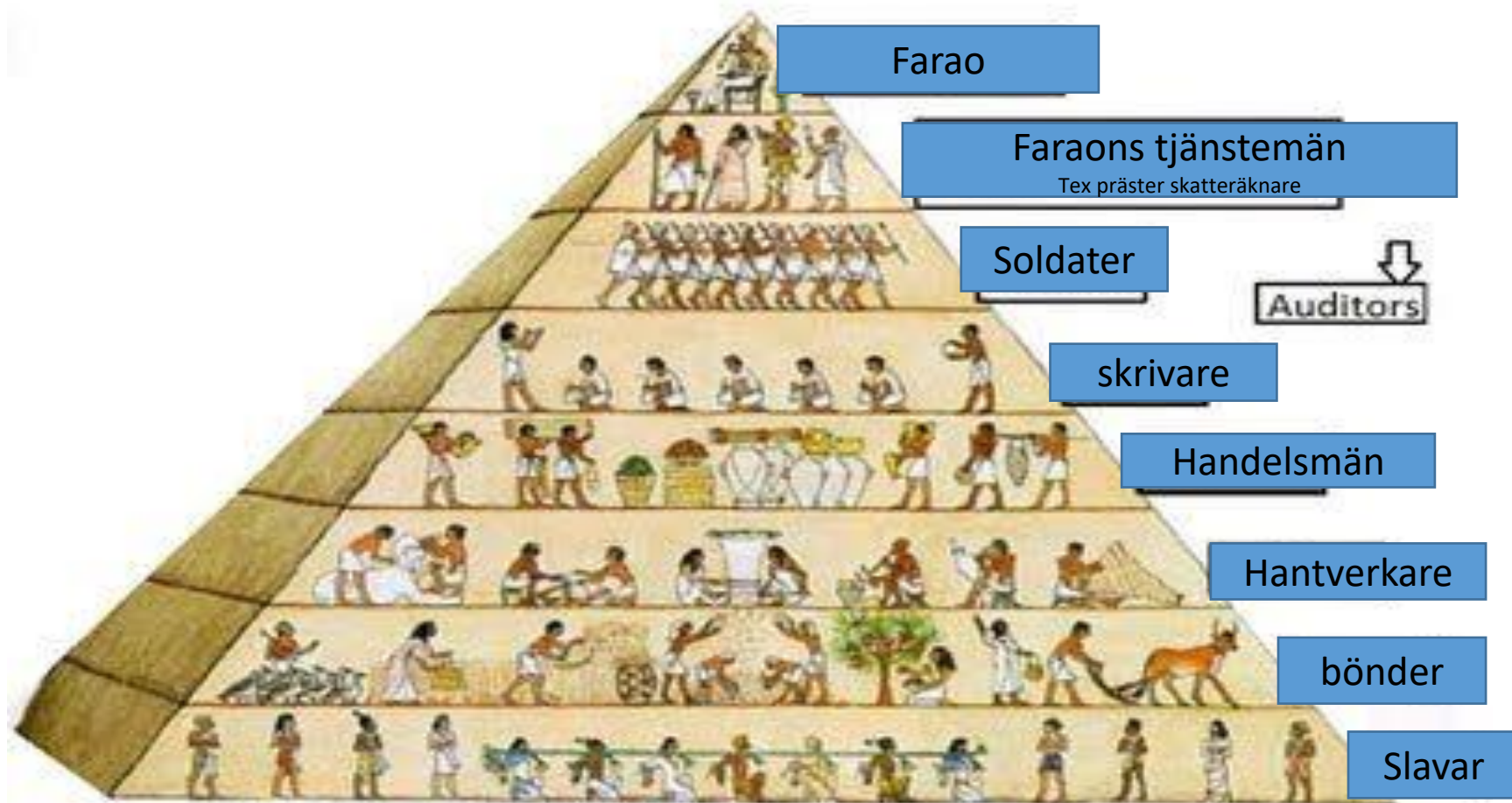
Saker som Egyptierna är kända för

- Använde avancerad matematik för att till exempel bygga pyramider och bevattningskanaler.
- Hade sitt eget skriftspråk som kallas hieroglyfer.
- Kända för astronomi-räknade hur solens strålning skulle träffa tempel och pyramider vid särskilda tider som en helig rit.
- Mumifierade de döda och begravde i pyramiderna.
- Likt alla flodkulturer så samarbetade folket och var indelade i olika samhällsgrupper med olika status.

Hieroglyf

Så var folket indelat i Egypten.

Varför gick Antika Egypten under efter ca 3000 år?

- **Fienderna runt om Egypten var starka.** De erövrade Egypten under olika perioder. Så som Assyrierna (från Iran, Irak m.m) Alexander den store (från Makedonien) och Romarna under kejsare Octavius.
- Olika **ledare inom landet blev osams** om vem som skulle bestämma.
- Ny forskning menar att det kan ha varit **klimatförändring som ledde till torka** som fick den att gå under.

Vad är kultur?

Thanks! Type another answer here...

submit

40 characters remaining

slavar
respekt
jordbruk
floder odla

höghus städer
ursprungsfolk
guld skatt

stränder
böcker
palmer
pyramider
öken

dynastier
imperium
språk
avföring

rasism
befolkningar
krig bögar
gemenskap

kryddor
åsikter mat
lagar regler

flagga
kondom
kameler

byggnader
sjukdomar
mediciner
sport

högtider
fester mat
skog länder

värderingar
begravningar
föremål

teknologi
häst vagn
nöjen teater
musik

kyrkor
moske
tempel
präster
soldater

arkitektur
alfabetet
helgdagar
natur

kung
drottning
faraos kejsare

musik dans
republik
monarki
president

utseende
smink
smycken
frisyr

lamm fågel
hundar kor

droger öl vin
restaurang

religioner
kläder
glasögon
djur apa
skola
utblidning
mat soppa
biff